

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres referanse 200800384-8
Vår referanse 2007/4610-5 561 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 19.06.2016

Søknad om endelig fastsettelse av manøvreringsreglement for Randsfjorden - uttalelse

Vi viser til Deres brev av 18.02.16 vedrørende høring av søknad fra Foreningen til Randsfjordens Regulering om fastsettelse av endelig manøvreringsreglement for Randsfjorden.

FRR foreslår i sin søknad om endelig manøvreringsreglement noen endringer i forhold til gjeldende reglement. Dette innebærer bla en framskyving av tidligste dato for tapping av Randsfjorden ned til kote 131.50 og en økning av minstevannføringen i Randselva fra 15. m³/sek til 20 m³/sek.

Fylkesmannen ser slik på saken

Den foreslåtte endringen vil i følge søker gi muligheter for økt flomdemping i Randsfjorden. Dette er positivt. Likeledes antar vi endringsforslaget vil ha en positiv virkning ved økt energiproduksjon.

Den største bekymringen knyttet til reguleringen av Randsfjorden er virkningen for storrøyebestanden i Randsfjorden. Storrøyestammen i Randsfjorden er en særlig storvokst fiskespisende røyestamme. Denne stammen er unik i norsk sammenheng. Tilsvarende bestand finnes i noen store innsjøer i Sverige, bla i Vettern. Storrøya i Randsfjorden har en svak bestandsstatus. Det har vært gjort forsøk på å kartlegge Røyas gyteplasser i Randsfjorden, for å ha mulighet for å skjerme disse mot inngrep. Pavels og Bekkevold (2006) fant ved sin undersøkelse to plasser. Disse ligger på grunne områder i Randsfjordens strandsone i dybdeintervall ca. 3 – 6 m dyp. Altså rett under ordinær l.r.v. i Randsfjorden. I forbindelse med søknaden om endelig manøvreringsreglement gjennomførte Sweco en ny kartlegging, men fant ikke flere gyteplasser. Det ble imidlertid parallelt med disse undersøkelsene avdekket en gyteplass nord i Randsfjorden som tidligere ikke var kartlagt. Denne ligger også svært grunt. Det har vært antatt at storrøyas gyteplasser har vært begrenset og forringet som følge av eksisterende regulering av Randsfjorden. Dette støttes av Swecos utredning for reguleringsforeningen hvor de antar at gyteområdene like under l.r.v. er forringet av erosjon som følge av reguleringen av Randsfjorden.

I gjeldende reglement kan NVE gi adgang til å senke Randsfjorden under kote 131.50 og ned til kote 131.30. Senking under kote 131.50 har til nå skjedd svært sjelden og ofte har Randsfjorden heller ikke blitt tappet helt ned til dette nivået. En endring av manøvreringsreglementet slik at Randsfjorden i økt grad blir senket under kote 131.50 må forventes å øke skadevirkningene for storrøya, og det er også sannsynlig at hyppigere tapping ned til 131.50 vil øke skadevirkningene noe. Søker ønsket tidligere økt adgang til dette, men frafalt forslaget om det i sin søknad om endelig manøvreringsreglement. Bestemmelsen om at NVE kan åpne adgang til å ytterligere senkning under

131.50 er opprettholdt i forslaget til endelig reglement. Forslaget om å framskynde tidspunktet for når Randsfjorden kan senkes ned til kote 131.50 vil medføre at dette nivået nås oftere. Dette kan gi noe økt skadevirkning for storrøyas rekruttering, men virkningen vil være begrenset. Økt hyppighet av tapping under 131.50 må imidlertid forventes å få vesentlig større konsekvenser. Dersom søkers ønske om framskyving av tillat tidspunkt for å nå kote 131.50 imøtekommes, må det påses at dagens omfang av senkninger under dette nivået ikke økes. Tidligere nedtapping vil slik vi ser det lett kunne medføre økt påtrykk for å få senke videre ned mot 131.30 i år hvor tilsiget på vårparten holder seg lavt. Det bør kun åpnes for dette i år med større flomfare enn normalt. Det kan også oppstå en konflikt mellom den foreslåtte økningen av minstevannføringskravet ut av Randsfjorden og overholdelse av nedre ordinære reguleringsgrense på kote 131.50. Kravet til minstevannføring ut av Randsfjorden bør derfor ikke være større enn tilsiget når Randsfjorden er nede på kote 131.50, slik at minstevannslippet ikke medfører økt senkning.

Sweco påpeker utlegging av egnet gytesubstrat under l.r.v. som et mulig avbøtende tiltak for å kompensere for regulerings skadevirkninger på storrøya. Vi har i en tid vurdert muligheten for dette, og har bla. sett på menneskeskapt gyteplasser for storrøye i Vetteren som har vist seg å være vellykket. Vi vurderer derfor å pålegge slikt tiltak i Randsfjorden. I hvilken grad det blir vellykket er vanskelig å forutsi på forhånd. Heller ikke hvor raskt en ny menneskeskapt gyteplass vil bli tatt i aktiv bruk av røya. Det bør derfor ikke åpnes for tiltak som forringer eksisterende gyteplasser før en ev. har bygd opp og etablert gyting på nye gyteplasser.

Tidligere senkning av vannstanden ned til 131.50 fra 10. til 1. april vil kunne gi noe større tilgjengelige matletingsarealer for vadefugl, og potensielt mindre fare for reirdrukning for vannfugl i hekkeperioden (mai-juni) pga. mindre fare for flom. Vi savner imidlertid en nærmere diskusjon om hvordan en slik tidligere senkning vil kunne påvirke produksjonen av næringsdyr for fugl i denne reguleringssonen. Sannsynligvis vil imidlertid denne påvirkningen bli liten. For vann- og strandvegetasjonen vil en slik endring av manøvreringsreglementet med en tidligere og lengre lav vannstand og mindre flom være positiv, dvs. at det vil kunne gi økt produksjon. Dette vil imidlertid føre til mer gjengroing av bl.a. verneområdene. Dette er lite gunstig for de arter som er avhengige av store åpne flater. Skjøtselsbehovet i verneområdene vil dermed kunne øke for å nå bevaringsmålene for disse. Særlig aktuelt er dette for Dokkadeltaet naturreservat. Regulanten må i tilfelle påregne å bli pålagt å gjennomføre skjøtselstiltak i verneområdene. En hovedkonklusjon vil være at konsekvensene for fugl og verneområdene som økosystemer vil være marginale ved en slik tidligere nedtapping som foreslått.

Søknaden om endelig manøvreringsreglement inneholder videre forslag om å innføre begrensninger i hastigheten på vannføringsreduksjoner ut av Randsfjorden. Dette synes åpenbart gunstig utfra hensynet til storaurestammen fra Tyrifjorden som gyter i Randselva. Hvorvidt den foreslåtte begrensningen er tilstrekkelig for å ivareta dette hensynet regner vi med at Fylkesmannen i Buskerud vurderer.

Konklusjon

Fylkesmannen mener fordelene er større enn ulempene ved den foreslåtte framskyndingen av tidspunkt for når Randsfjorden kan tappes ned til kote 131.50, forutsatt at dette ikke medfører hyppigere og større senkninger under dette vannivået enn hva som har vært gjennomført fram til i dag. Det må derfor tydelig framgå av bestemmelsene at det kun er adgang til å åpne for dette i år med spesielt stor flomfare. Videre må kravet om minstevannslipp til Randselva underordnes overholdelse av den ordinære reguleringsgrensen på 131.50.

Med hilsen

Sigurd Tremoen

Ola Hegge
avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi: Miljødirektoratet
Fylkesmannen i Buskerud
Oppland fylkeskommune
Buskerud fylkeskommune
Nordre Land, Søndre Land, Gran, Jevnaker og Ringerike kommuner